

Kotimaisten kielten opintotarjonta kansainvälisille opiskelijoille ja henkilökunnalle Alustavia havaintoja

Johanna Komppa (HY), Tanja Asikainen-Kunnari (HY), Lasse
Ehrnrooth (HY), ja Taija Votkin (Aalto), 10.12.2021

Kyselyjen tavoite

- Kartoittaa kansainvälisille opiskelijoille ja kansainväliselle henkilökunnalle tarjottavan kotimaisten kielten opetuksen ja oppimisen tuen tämänhetkinen tilanne
- Kansainvälinen opiskelija = kansainvälinen, alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon opiskelija tai tohtorikoulutettava
- Perustana *Kotimaisten kielten koulutustarjonta kansainvälisille korkeakouluopiskelijoille* -selvitys (Saarinen, Vaarala, Haapakangas & Kyckling 2016, Jyväskylän yliopisto)

Vastanneet

Kysely 1: opetuksen järjestäjät

- AMK:t: 14/22
- Yliopistot: 12/14

Kysely 2: opintohallinto

- AMK:t: 14/22
- Yliopistot: 8/14

Kysely 1: opetuksen järjestäjien näkökulmia

Opetuksen järjestäminen

- Kielikurssit perustuvat tyypillisesti progressioon
  - sanasto ja rakenne
  - arjen ja työelämän tilanteet
  - EVK:n esittämät kuvaukset eri taitotasoista
- Kielikurssijatkumon lisäksi usein myös muita kieli- ja kulttuurikursseja
  - kurssien aiheita: kielitietoisuus; keskustelu- tai kirjoituspainotus
  - kielikahvilatoiminta; vierailut taidenäyttelyissä, esityksissä
  - ammattiaineen opetukseen integroitua opetusta
- Kielitaidon taitotason odotuksissa vaihtelua
  - joissain koulutuksissa määritelty taitotasotavoite
  - joissain taas korostetaan kielen ymmärtämistä ja arkielämässä pärjäämistä.

Sisältöaineeseen integroitu kielen opetus

- Noin puolet vastanneista opetuksen järjestäjistä kertoo tarjoavansa pääaineen sisältöopetukseen integroitua kielenopetusta
- Esimerkkejä:
  - kotimaisten kielten opetuksen integrointi hoitotyön opetukseen (mm. Tokasa-hanke)
  - edistyneillä tasoilla opiskelijat suorittavat suomen tai ruotsin kielen kursseilla oman alansa oppimistehtäviä ja saavat niihin/niistä suomen opettajalta ohjausta/palautetta.

Ylpeydenaiheita ja
onnistumisia

finnish culture
finnish club kielikahvila
työelämän suomi
professional finnish
suomen kielen käyttö
nursing swedish beginners
beginner's finnish for studies and work
kieli- ja kulttuuritandem
aletaan jutella suomeksi
suomen tekstilajit ja kirjoittaminen
tekstinymmärtäminen ja keskustelu
finnish business communication
intensiivinen alkeiskurssi
swedish as a foreign language
asiakirjoittajan suomi
kieliopin verkkokurssi
opiskeluelämän suomea
svenska som främmande språk 1
puhutun kielen verkkokurssi
työ- ja arkielämän suomea
oman alan suomea

Työelämätarpeiden huomiointi S2/R2-opetuksessa

1/2

- Kaikki opetuksen järjestäjät pyrkivät ottamaan työelämänäkökulman huomioon suomen opetuksessa.
- ”Vähimmillään”: kursseilla huomioidaan työelämässä tarvittavaa sanastoa, tekstikäytänteitä ja tilanteita.
- ”Vahvimmillaan”: koko opetuksen lähtökohta – opetuksen sekä opintopolun suunnittelun punaisena lankana opiskelijoiden sijoittuminen suomalaiseen työelämään.

Työelämätarpeiden huomiointi S2/R2-opetuksessa

2/2

- Kielikurssit keskiössä mutta usein myös muuta tukea
  - S2-tuki työharjoittelujaksojen aikana
  - henkilökohtaista ohjausta ja uraohjausta
  - kielikummitoiminta / mentorointi
  - suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan liittyvä opetus
  - rekrytointitapahtumat

Opetusmenetelmien kehittäminen

- Kehittämiskohteena ollut erityisesti monimuoto-opetus ja digitaaliset oppimisympäristöt (digitaaliset materiaalit & opetusmenetelmät).
- Muita kehittämiskohteita mm.
  - suullisen kielitaidon opetus ja arviointi
  - jatkuva oppiminen ja arviointi
  - opintopolun systematisointi ja opetussuunnitelman linjakkuuden lisääminen
  - kurssien teemälähtöisyys, opetuksen tilannelähtöisyys
  - suomen kielen oppimiseen kytkeytyvä apurahamalli
  - työelämäyhteistyön lisääminen ja suomen kielen opintojen integrointi ammatillisiin opintoihin
  - kielenoppimisen laajentaminen luokkahuoneen ulkopuolelle

Opetustarjonnan kehittäminen

- Lähes kaikissa vastauksissa mainittiin, että kurssitarjonta on laajentunut ja/tai monipuolistunut joko vähän tai paljon.
- Kehittäminen liittyy korkeakoulun strategiaan
- Kurssitarjonnan laajentumisen ja monipuolistuminen esimerkkejä vastauksista
  - lisää kursseja eri taitotasolle, erityisesti edistyneille
  - kurssitarjontaa kaikkien koulutusohjelmien opiskelijoille
  - kursseille pääsyn takaaminen kaikille verkko-opetuksen keinoin
  - korkeakouluopintoihin valmentavan opetuksen tarjoaminen
- OPSeja on yhdenmukaistettu.
- On luotu kurssijatkumojia; kusseista yhtenäinen kokonaisuus, ehyt opintopolku.

Hyviä käytänteitä

saavutettavuus
tiimiopettajuus
oppijakeskeisyys
materiaalien jakaminen opettajien
opetuksen hyvä laatu
joustavat s2-opetusratkaisut
monipuoliset opetusmenetelmät
monipuolinen lähi- ja verkko-opetus
panostus vuorovaikutukseen ja ohjaukseen
yhteistyö mm. ammattialojen opettajien kesken
opintokokonaisuudet, joissa huomioidaan ammattiala opetuksen toiminnallisuus
mahdollisuus opetuksen räätälöintiin
kurssisisältöjen linjakkuus
hyvin suunnitellut opintopolut
vuorovaikutteinen oppiminen
pedagogisesti laadukkaat kokonaisuudet
opettajien tapaamiset
uusien opettajien perehdyttäminen
kesken materiaalipankit
mutkaton eteneminen
yhteisöllisyys

Kysely 2: Opintohallinnon näkökulmia

Opintotarjonta

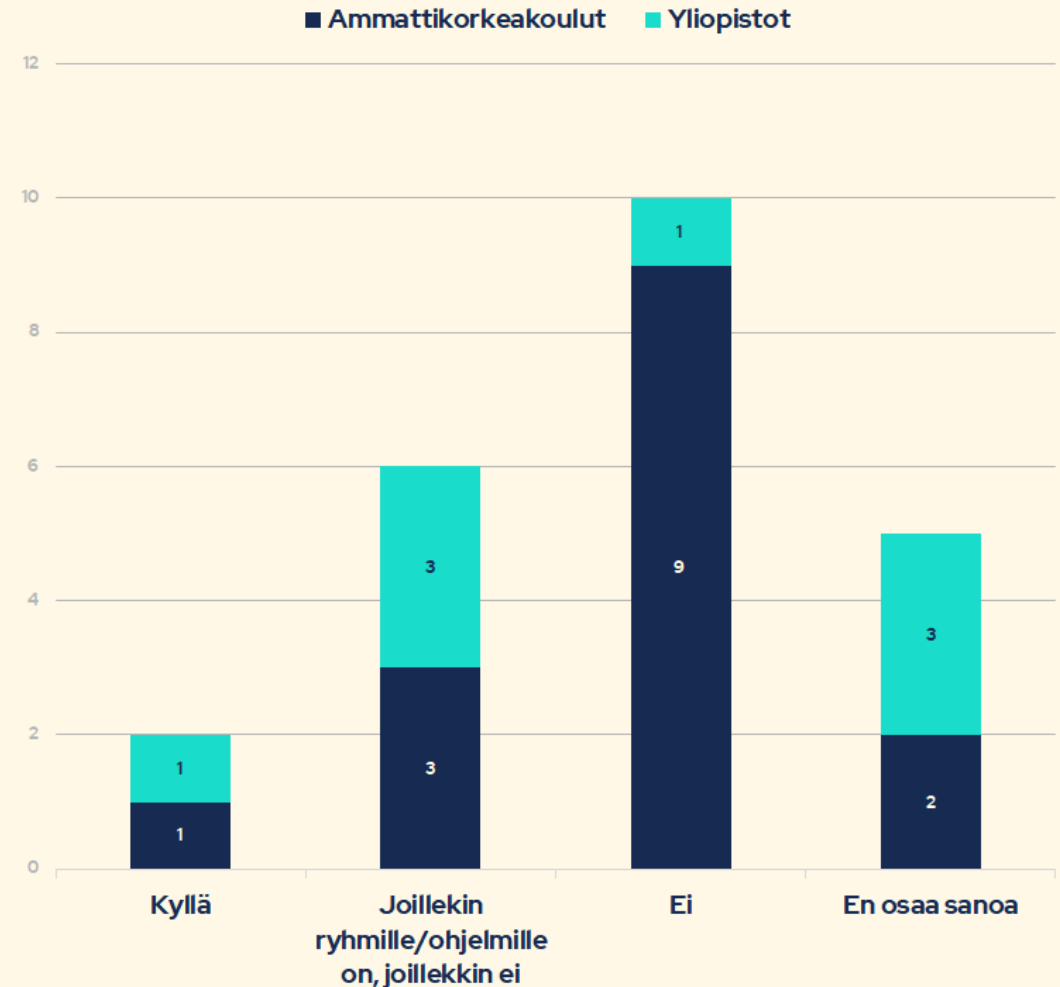
- Kaikki korkeakoulut järjestävät suomen opintoja opiskelijoille ja henkilökunnalle
- Osa järjestää ruotsin opintoja opiskelijoille ja henkilökunnalle

Linjaukset opintojen pakollisuudesta

- **Alemmat korkeakoulututkinnot**
  - Pakollisia kotimaisten kielten opintoja 3–26 op (suomi & ruotsi)
  - Käytänteitä
    - opiskelijat ohjataan kehittämään kielitaitoaan edistyneemmän tason kielikursseille aiempien opintojen hyväksilukemisen sijaan
    - lukuvuosimaksuvelvollisten opiskelijoiden mahdollisuus apurahaan perustuu suomen kielen taidon kehittymiseen.
- **Ylemmät korkeakoulututkinnot**
  - Pakollisia opintoja vähemmän
  - 4–5 op, mutta tässäkin alakohtaisuutta
- **Tohtoritutkinnot**
  - Ei pakollisuutta, eikä suunnitelmia pakollisuudesta

Mahdollisia muutoksia suomen/ruotsin opintovaatimukseen?

- Murrosvaihe
- Keskusteluja käydään OPS-uudistusten yhteydessä
- Joillakin amk-aloilla sisäänpääsyn kielitaitovaatimuksia on nostettu
- Pyritään rakentamaan ehjää polkua alkeista edistyneelle tasolle

Kansainvälinen henkilöstö

Kansainvälinen henkilöstö

- Ei kotimaisten kielten taitotasovaatimuksia
- Kotimaisten kielten opintoja suositellaan
  - esihenkilö keskeisessä roolissa
  - yksilön ja yksikön intressit (työsuhteen pituus, tausta, onko jäämässä Suomeen)
- Opintotarjonta
  - henkilöstökursseja
  - avoimen väylän kursseja
  - opiskelijoiden kanssa yhteiset kurssit
- Kannustimia
  - opiskelu työaikana (esim. 2 t työaikaa / viikko)
  - ilmaiset/kustannetut kurssit (henkilöstökoulutus; avoin yliopisto; yksityiset palveluntarjoajat)

Yhteenvetoa

Yhteistyön tarve ja mahdollisuus ilmeinen

- Samantyyppisiä teemoja mietitään ja kehitetään eri korkeakouluissa
- Tärkeää kerätä ja jakaa olemassa olevia hyviä käytänteitä, materiaaleja, opetuskokeiluja sekä tarjota opettajille yhteisiä tilaisuuksia osaamisen kehittämiseen
- Alojen asiantuntijatehtävien kielitaitovaatimuksia ei seurata systemaattisesti
- Joidenkin yksiköiden valmiudet ottaa opiskelijoita kursseille myös muista oppilaitoksista, siis tarjota joitain kursseja valtakunnallisesti

Yhteistyön haasteita

- Ei välttämättä ole jatkuvuutta, kun hankkeet loppuvat
- Yhteistyö kokonaan joidenkin yksittäisten opettajien aktiivisuuden varassa
- Koronatilanne on vähentänyt yhteistyötä

Yhteistyön mahdollisuuksia

- Alueellinen yhteistyö ja alueellisten rajojen ylittäminen: opetus- ja suunnitteluvastuiden jakaminen korkeakoulujen kesken
- Temaattinen kansallinen yhteistyö
- Opintotarjonnan avaaminen opiskelijoille korkeakoulujen välillä (kampukset, korkeakoulukaupungit, etäopinnot kansallisesti esim. CampusOnline)

Käytännössä: jollakin taholla on koordinoituvastuu ja myös pienemmät toimijat otetaan huomioon

Kiitos!